

Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд

DOI 10.5937/kultura1548026P

УДК 113/119(510)

141.319.8(520)(091)

оригиналан научни рад

СПИРАЛА КАО ВЕЧНО НАМОТАВАЊЕ И РАЗМОТАВАЊЕ ИСТОГ – КИНЕСКИ УГАО

Сажетак: *Спирална космичка енергија је везивна нит која спаја човека са Небом и Земљом. Класична књига мена и ДНК користе овај основни космички образац, или универзални код, да изграде своје форме и функције. ДНК садржи генетски материјал и процесе по којима се стварају биолошка, физичка тела. Класична књига мена садржи принципе филозофских и психолошких процеса на основу којих се формирају промене и прелазна стања људског ума и духа по начелу Небеса/космос и човек су уплетени у Једно.*

Кључне речи: *спирала, Класична књига мена, спирални образац, ДНК, време, тело*

Спирала, Класична књига мена и ДНК

1.1. Спирала и закони природе

У свету где су време и простор преплетени у једно (теорија релативности), где не постоје закони узрочности (квантна теорија)¹ и где ствари нису оно што изгледају да јесу

¹ Познато је да квантна механика истражује свемир на субатомском нивоу односно суштинска својства бесконачног просторно-временског феномена. Истражује структуру и понашање електрона, фотона и других елементарних честица и при том је дошла до веома необичних и чудесних ствари о свемиру. Једна од тих ствари је и откриће да мисли утичу на субатомске честице које се посматрају и да на тај начин утичу на исход

(цепање атома), свет материје, онако како га опажају наша чула, растаче се у тешко разумљиве обрасце енергије. Стари концепти простора и времена изгубили су смисао са теоријом релативности и квантном механиком. Разлика између макро и микро универзума је релативна и она постоји једино у димензионој скали – тренутак времена у малом делићу простора сасвим је аналоган дугом периоду времена у великом простору. Разлике се јављају при промени „угла” посматрања, у зависности од релативне разлике положаја објекта и посматрача. Све је заправо фрактални низ „тварних” тела која „расту” и „развијају се” једна из других. Са друге стране, Хаос поништава могућност детерминистичке предвидљивости. Свака поједина промена је насумична и непредвидива. Међутим, начин на који се нижу промене исти је за велике и мале интервале. Зато се и каже да је Хаос есенција Реда. Познато је да Хаос и нестабилност нису исте ствари. Хаотичан систем може да буде стабилан ако његова специфична неправилност остаје у малим границама. Неред који је довољно широко распрострањен, претвара се у ред. Ако се повећа неизвесност до одређеног степена, исход је извесан. Насумични догађаји, ако их има довољно, стварају обрасце који имају свој узрок и дубоко значење. У овоме се крије тзв. „парадокс вероватноће”² који води ка извлачењу извесности из насумичних и различитих догађаја. Овом „лудом игром” управљају принципи великих бројева³. И као што каже Бернулијев закон (Bernoulli's principle), „вероватноћа тежи извесности што се број обухваћених догађаја више приближава бесконачном”. Из кинеског угла то би се дало и овако рећи: што смо ближи „таиђију” (*taiji*, 太极), извесно је да ћемо ући у *dao* (*dao*, 道). Слика о Васељени као беспрекорном механизму је илузија, као и замисао да

експеримента. Природно стање свемира је неограничени потенцијал и такав је све дотле док га наш ум не „покрене у неком правцу”, при чему се он формира у реалност коју опажамо и доживљавамо. Квантна механика је показала да је целокупна наша перцепција реалности, на неки начин, умствена. Ми живимо у свету мисли, који је део „мисли свемира”, другим речима наш ум је део „есенцијалног ума” који организује енергију и материју, као и велики број, за нас, непознатих ентитета.

- 2 Назив „парадокс вероватноће”, потиче од швајцарског математичара Данијела Бернулија (Daniel Bernoulli).
- 3 Занимљиво је да су Волфганг Паули (Wolfgang Pauli) и Карл Јунг (Carl Jung) приписали коинциденцију једном неузрочном везујућем начелу које делује независно од познатих закона класичне физике. Они су пошли од тога да у свету делује сила која тежи да наметне своју сопствену врсту реда и поретка на Хаос. У том контексту, природни закон није апсолутан. Независно од времена и простора, догађаји се спајају на необичне и неочекиване начине, тако да се дешавају коинциденције са дубоким значењем. Овај „сплет необичних и неочекиваних коинциденција” назвали су синхронизитет.

математичка једначина може егзактно предвидети понашање система. Сваки систем у себи крије немир који се опире „рационалном” уплитању у „божанску креацију”. Свет модерног човека дошао је до увида који се по много чему слажу са древним кинеским сазнањима, чији су се основни принципи отворили у *Класичној књизи мена* (*Yi jing*, 易经).

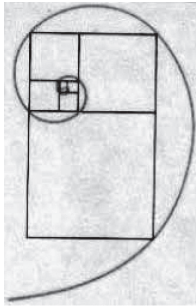
Чезња ка складу и хармонији, нешто је чему тежи и „живи” и „неживи” свет. Препустити се најдубљим поривима унутарњег устројства, не значи само кренути на пут спознаје сопствене природе, већ и показати спремност да се разуме космички поредак — ред. Тиме се отвара поље за остварење „исконског налога” (*tianming*, 天命) да све буде на „свом месту”, што на посебан начин значи успостављање смисла света. А сваки живот и свака филозофија јесте покушај да се успостави тај смисао.

Као енергетски и информациони систем, тело је смештено у најдубље тајне Васељене. Оно живи, вибрира, зрачи, дише, сија, осећа, мирише, мисли. Тело је место непрекидних мена, оно се у сваком тренутку обрће и мења. Оно је и поље процеса које треба разумети и држати у складу, простор енергија које треба упознати и уравнотежити.

Тело је израз унутарње мудрости телесне есенцијалне енергетске форме или образаца од којих зависи како физички тако и психички и ментални развој током живота. Са овим енергетским структурама ми улазимо у поље „космичке игре” (слободе).

Тело формирају и одржавају префињена енергетска поља која га организују и директно утичу на раст и обнављање. Најбоља илустрација за „савршено телесно” устројство, јесте математички израз принципа енергетске организације тела — „златна спирала”⁴, логаритамска представа тродимензионалног природног енергетског поља које се обрће у спиралној игри.

4 Већина речника наводи да реч „спирала” долази од латинског *spira, ae*, што је изведено од грчког термина *σπειρα*, *πς*, *ή*, и значи „намотано, уврнуто, све сплетено, уплетено као змија”. Неки научници упућују на то да је идеја древних култура које везују спиралу са дахом и духом рођена ван етимолошке сличности између *spira* и *spiro* као и *σπειρα* и *σπειρω* у грчком. Док је *spiro* (дисати) и *spiritus* (дах живота) директно у вези са „духом”, грчко *σπειρω* значи „сејати, бацати нешто као семе да се свуда распрши и побуди моћ живота”. Његова употреба у инфинитиву (*σπειρειν*) једноставно значи „циркулисати, кружити”, откривајући да је хеленска мисао ценила да постоји блиска веза оног што се шири и даје живот са кружним, спиралним, кретањем. Дисање као један удах и један издах је најбољи пример за кружно кретање, где се бескрајна спирала у кругу придружује спирали која пролази кроз свој сопствени центар.

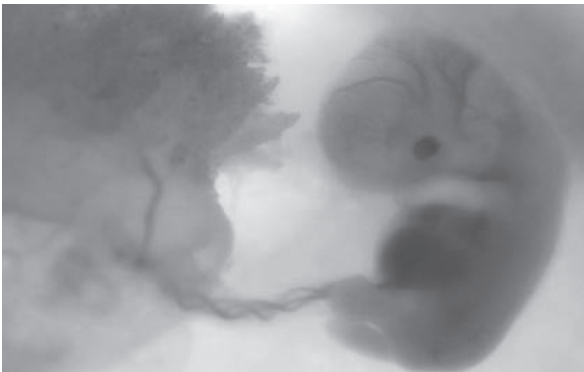

Илустрација бр. 1 Златна спирала⁵

Један од најлепших примера те „златне” спирале је структура шкољке наutilus. Исти образац развоја у складу с пропорцијом златног пресека откривамо у поретку семенки цвета сунцокрета, у броју латица сваког цвета, у структури којом поједине врсте паукова граде и развијају своју мрежу, у пчелињим кошницама.⁶ Положај фетуса у утроби мајке такође је „златна” спирала.

Илустрација бр. 2 Шкољка наutilus⁷

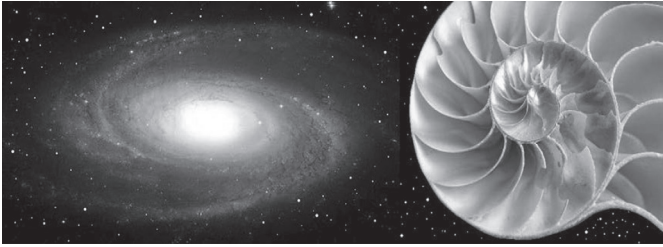
Илустрација бр. 3 Фетус стар 8 недеља⁸

5 Преузето са: http://trinitas.ru/rus/doc/0232/004a/Museum_Harmony_for_AT.pdf, 20. 08. 2015

6 Cook, T. A. (1914) *The Curves of Life*, London: Peter Smith Publisher.

7 Преузето са: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nautilus_Section_cut_Logarithmic_spiral.jpg, 20. 08. 2015.

8 Преузето са: <http://www.planetazdravlja.com/razvoj-bebe-u-stomaku-od-zaceca-do-rodenja/>, 20. 08. 2015.

Илустрација бр. 4 Галаксија; шкољка наutilus⁹

Илустрација бр. 5 Биљка у облику спирале¹⁰

Илустрација бр. 6 Паукова мрежа¹¹

Савремена наука показала нам је најситнију структуру нашег тела. Молекул ДНК је двострука спирала, ланац нуклеотида који садржи генску информацију. И ту смо поново открили спиралу која се прогресивно развија у мери златног пресека. Прогресивни развој „златне” спирале која почива на односу златног пресека, најбоље је показао чувени

9 Преузето са: <http://www.samwoolfe.com/2014/05/spirals-everywhere.html>, 20. 08. 2015.

10 Преузето са: <http://s654.photobucket.com/user/kris789/media/random/spiral.jpg.html>, 20. 08. 2015.

11 Преузето са: <https://mindfulbalance.files.wordpress.com/2011/08/web3.jpg>, 20. 08. 2015.

Фибоначијев¹² низ, који је, са малим одступањем, најближи правој природној спирали.

Наука са великим поуздањем тврди да су у природи могући само они системи који су утемељени у најбољој симетрији, пропорцији и складу, и да сви они исходе из „златног пресека”. Чини се да златни пресек одражава „божанску геометрију” саме Васељене. Природа око нас, као и наше тело, носе склад и лепоту дубоке унутрашње „божанске геометрије”. Неодољива привлачност природних лепота које плене својом дубоком, једноставном и свеprisутном тајном, истовремено уносе немир и испуњавају миром, отварају нас за чудесно осећање да смо и ми њен нераскидиви део, али и да смо „нешто друго” од ње. Потреба да се окружимо лепим стварима, људима, предметима, емоцијама, мислима, па чак и да сами стварамо оно што је лепо, упућује на то да смо кроз „небески налог” – златни пресек, на необичан начин повезани са стваралачким силама Васељене.

1.2 Спирални образац у кинеском концепту универзума и времена

Спирални образац је везивна нит која спаја човека са Небом и Земљом. Човек (као и све друго) у себи ћути тамно/пријемчиво (*jun*, *yin* 阴), а чува светло/стваралачко (*janг*, *yang* 阳), као потку свог постојања. Кроз „космички дах подрхтавајућег излажења/изливајућег потресања (*chong*/冲气)” сабира се њихово пулсирање које све што је обухваћено тим чином отвара према свету.¹³ Тај својеврстан вртлог, исконско гibaње, спирално одмотавање и намотавање, одговорни су за појаву свих ствари. Кинези су веровали да се ништа не може „јавити” ако није надахнуто „космичким дахом” (*ћи*, *qi*/气) и тако „оживотворено”. „Дисање” спиралног обрасца се манифестује кроз *ћи*.

Илустрација бр. 7 Пиктографске форме карактера *ћи*

12 Леонардо Фибоначи (Leonardo Fibonacci 1170?-1250), италијански математичар из дванаестог века. Познат је по томе што је раширио употребу арапских бројева у математици. Низ бројева који је по њему добио име започиње нулом, наставља се бројем 1, а сваки идући број низа је збир двају претходних бројева. Фибоначијев низ изгледа овако: 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144... Он у себи садржи правило златног пресека.

13 Пушић, Р. (2003) *Лао Ц*, Београд: Плато, стр. 38-39.

Слика три линије поређане једна испод друге, где је друга у низу нешто краћа, неодољиво подсећа на карактер којим се исписује број три (*san/三*), али и на симболично обележавање триграма *qian/乾* (☰, симбол за небеско и космичко) древне књиге *Мена (Yi 易)*. У ствари, то је био цртеж ваздушастог трага, флуидног кретања које делује у свим битним правцима: ка горе – космичко, божанско, небеско; ка средишту – темељна почела, суштаство бића, есенцијални принципи постојања, и ка доле – природно, људско, земаљско. Ова уређена *тројка* је у раздобљу Пролећа и Јесени (770 – 475 г. п. н. е.) изменила своју форму тако што је уместо равних линија, на самом почетку њихових исписа, додато усмерење ка горе (космичко), док је трећа линија у низу добила, поред тог усмерења ка горе, и дужи испуст ка доле (земаљско). На овај начин се, графички, сугерисала улога везивне нити коју су космички дах, вртложна енергија, спирална енергија, у целости остваривали у микро и макро свету по спиралном обрасцу. Са друге стране, обрис спиралне линије која везује небеско и земаљско, божанско и људско, делимично, открива природу кретања овог космичког енергетског даха, који кружи Васељеном. Најранија представа Кинеза о времену је била тесно везана за тзв. „небеско време” (*tian shi 天时*). Кретања небеских тела (Сунца и Месеца), четири годишња доба, ноћ и дан, као изрази „обртања” временских циклуса, обавезују на „праћење и послушкивање” временских ритмова и енергетских пулсирања. Небеско време носи јако важне „вести”, „поруке” (*xiaoxi 消息*). *Класична књига Мена* у основи почива на принципу који налаже људима да се „ускладе са током времена” (*yu shi xie xing 与时偕行*), „следе налоге Небеса и прате наговештаје времена” (*shun tian ying shi 顺天应时*). Промене које спирални образац васељенског пулсирања износи у свет носе „срећна” или „несрећна” знамења. Време као енергетски пакет захтева да се одређене ствари „на време ураде” (*jishi 及时*), да се „чини у складу с временом” (*shifa 时发*) и да се „у времену дође до суште тачке” (*shizhong 时中*). Несрећа, невоља, лоше околности, долазе када се „наруши временски ток” (*wei shi 违时*) и „изгуби временски ритам” (*shi shijie 失时节*). Све што је доспело у неко постојање је „обухваћено” спирално космичком енергијом и њоме се „храни”. Највероватније из тог разлога је на пиктографу карактера *hu*, у окриљу испуста треће линије, дописан пиктограф за „пиринач” (*mi 米*). Космички енергетски вртложни дах, као потка бића, храни, сабира, окупља и у животу/постојању одржава сва бића.¹⁴

14 Пушић, Р. (2003) *Празне руке*, Београд: Плато, стр. 58-59.

氣

Илустрација бр. 8

У даоистичком спису *О белом тигру*, на једном месту стоји:

Почетак је од Неба/космоса; прво се јавио први излазак (taichu/太初), а онда први почетак (taishi/太始), затим су се формирали облици (xing/形) и утиснули белези (zhaol/兆); и то је оно што се назива искомска једноставност (taisu/太素).¹⁵

„Искомска једно-ставност” на тешко разумљив начин обједињује „искомски ћи”, „први излазак”, „први почетак” и „облике и белеге”. Ту се граничне линије још нису исписале, па се мешају светови материје и духа, тела и душе, великог и малог, видљивог и невидљивог, светла и таме, далеког и блиског. Објашњење које најчешће иде за горе наведену мисао показује да се „искомско” ћи узима као прво почело из кога је настало све; да се „први излазак”, „први почетак” и „искомска једноставност” сажето називају „три космичка даха” који су темељ сваке креације, стварања, обликовања, појаве. За нас је занимљиво да се у оквиру „искомске једноставности”, као најизворнијег јављања бића, наводе облици и белези.¹⁶ Управо је тај најизворнији облик, белег свеколиког стварања, спирални образац или спирални облик енергетског поигравања. Први излазак, први почетак, облици и белези, чине тријаду која се сабрала у „магичну слику”. Њена магија се састоји у томе да она не само да открива и изражава, већ ствара и остварује. Она је Време-енергија које тече непротичући, она је „вечно сада” које је истовремено и све што је прошло и све што ће доћи. Време као неухватљив¹⁷ образац постојања. Оно је нигде и свуда. Оно је ништа и

15 白虎通德论 - 卷八 - 天地：始起之天，始起先有太初，后有太始，形兆既成，名曰太素 <http://ctext.org/bai-hu-tong/tian-di/zhs>, 26.08.2015. Превод аутора текста.

16 Исто, стр. 68.

17 Ернст Мулдашев (Ернст Рифгатович Мулдашев) у својој књизи *У потрази за градом богова*, на једном месту истиче да према наводима двојице руских научника, П. П. Гарјаева (П.П. Гаряев) и Г. Г. Третишњија (Тертышный Г.Г), генетски апарат организма носи само 10% информација организма, а да осталих 90% отпада на биопоље и очигледно на унутархелијску и ванхелијску воду. Информација, коју је Творац или Васеленска сила уградио у човека, налази се у његова три саставна дела: генима, води и биопољу. Мулдашев поставља питање шта је то што повезује те разнородне изворе информација? Долази до закључка да је то Време, које као најсиловитија енергија обједињује све три

све. Човек се нашао у његовој власти оног тrena када је закорачио у свет. Укљештен између два бескраја: прошлости и будућности, он је пригрлио малу, крхку, дрхтаву, неугледну садашњост, која пре подсећа на границу, илузију, измаштани предео, слику, него на нешто стварно. Колико год се упињали да је заоденемо у смисао, садашњост постоји само као намера или у најбољем случају као успомена. „Лудило” тренутка састоји се у томе што само што га изговорим њега више нема. Ту почиње његова „чаролија”. Ово „сада” у којем једино могу да будем, не може да има ни своју прошлост ни своју будућност, оно је „вечно сада” коме припадам иако сам некада био иако ће ме тек бити. Да ли то онда значи да се време, као енергетски феномен, поиграва са мном, да ме заводи пружајући ми привид да се зауставило, да је прошло, па га више нема, да га још нема и да ће тек доћи? У ствари, оно је увек ту, моћно, магично, невидљиво. Протицање и мировање њега не дотичу. Време је несхватљиво, непојмљиво, неупоредиво. Ово искушавање временске енергетске игре, јако подсећа на постојање тзв. „ванчулне перцепције” којом се објашњава постојање посебне способности човека – телепатије. То спада у домен посебних „моћи” којима започиње сваки почетак, а који Џуанг Ци описује као континуирано враћање у средиште оне тачке из које је рођено све што је постало.

Први почетак започео је са празним (wu 無), без пуног (you 有) и без имена (ming 名). Подизањем једног (yi 一), јавило се Једно али без облика (xing 形) (који би га на било који начин представило свету). Када су бића (wu 物) то у себе примила, родила (sheng 生) су се (и тако представила свету), то смо назвали (њихова): моћ (de 德). Безоблично је (у себи) већ имало поделу (на исконска почела јин и јанг), али се упркос томе у хаотичном космосу кретало, то смо назвали: наговор (ming 命) (космоса). Витлајући космосом (његов дах) родила су се (сва) бића; како су се формирала тако су добијала (своју) шару (li 理) (по којој су се међусобно разликовала), то смо назвали: уобличење (xing 形). Уобличено и телесним садржајем испуњено (ti 体) прожето је духом (shen 神) и свако га биће у себи као (сопствени) смисао (своје посебности) носи, и то смо назвали: природа бића (xing 性). Култивисање природе бића враћа назад у моћ (de 德), а она је исто што и почетак (chu 初)...¹⁸

Џуанг Ци

информационе структуре живог организма. Видети у књизи: Мулдашев, Е. (2009) *У потрази за градом богова*, Београд, стр. 430.

18 陈鼓应, (1985) 庄子今注今译, 309 页, 北京: 中华书局

Чини се да не постоји објективна стварност, а ми нисмо, нити ћемо икада бити у могућности да посматрамо само физички свет. Ми смо саучесници, сапутници, сапатници, делиоци свих манифестација у том свету. Сваки прилазак дубоком смислу постојања нешто је што пре личи на искушавање него на искуство. То је процес који започиње потребом, жељом, чежњом, намером, хтењем, и који се никада не завршава. У томе лежи проблем зашто ова врста „спознаје” света не рачуна са комуникацијом, већ искључиво са „ступањем у заједништво”. Комуникација тече од главе до главе, она је мајка искуства; љубав иде од срца до срца, она је исходште саприпадности – заједништва. Комуникација је информација, добијају се речи које се мање-више усвајају, разумеју и схватају. Међутим, речи заводе, упућују на погрешну страну, оне тешко приступају есенцијалном делу бића. А усмереност ка есенцијалном делу бића јесте посебна врста односа где се две тачке дотакну, привуку и помешају у једно, то је по свему љубавни однос. Спирала је љубав! Уплиће тако да се између бића, догађаја и феномена, ствара „вртложна тачка” која чини да унутарње двојење постане неприметно, да све урони у „безвремено” стање. То својеврсно стапање са извором бића, то подавање једној животној енергији која вибрира и испуњава све, учинили су да је све Једно. А ту где је све Једно, све је у свему. То јесте и основна претпоставка древне кинеске *Класичне књиге мена*. Свака линија *gua*/卦, види свет као знамење: казује нешто друго, дубље, унутарње, скривено, тајновито.

1.3 Класична књига мена и ДНК

Класична књига мена и ДНК користе основни сет космичких образаца, или „универзални код”, да изграде своје форме и функције. То су обрасци, шаре, као скуп отисака или упутстава да се „копира” нешто „чега одувек има”. Стим што је ово „космичко копирање” далеко од „имитирања” било које врсте, оно је најкреативнији чин за који су бића способна. Ови обрасци могу да се мапирају „моделима”, „архетипским прасликама”, и омогућавају нам да створимо аналогije и метафоре помоћу симбола, слова и бројева. Да би то некако постало схватљиво човековом уму, да би се дошло до неког смисла, „измислили” су се објекти, створиле идеје, креирали светови...

Хексаграми¹⁹ такође прате горе поменути образац. Овај образац почиње са две линије, једна прекинута (*јин*) и једна

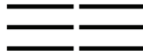
¹⁹ За разумевање како структуре, тако и функције хексаграма, неопходно је имати бар елементарно познавање кинеских концепата времена, промене и енергије. Пет еволутивних фаза или „пет стадијума промене” као

непрекинута (*јанг*). Он у себи садржи принципе промена, који прате универзални код. Хексаграм се може описати и као скуп три диграма у једној од четири могуће комбинације. Бинарни код аминокиселине се да изразити у хексаграму тако што се свака бинарна јединица преведе у *јанг*, а бинарна нула у *јин*. Тако се овај хексаграм , ако се чита одоздо на горе, може приказати и као 01 01 01. Небо и Земља, светло и тама, суво и влажно, топло и хладно, итд.

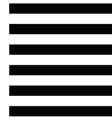
Илустрација бр. 9

Следећи правце Небо/космос, човек/друштво, Земља/природа, комбинују се три линије, и тако добијамо триграм. Ово је триграм *кун/坤* — Земља.

Илустрација бр. 10

Комбиновањем два триграма у један комплет, добија се хексаграм. Структурално, он се онда дели на један доњи и један горњи триграм, у комбинацији од 8 могућих. Ово је хексаграм број 1, *ћијен/乾* — Небо.

Илустрација бр. 11

У оквиру коментара и објашњења *Класичне књиге мена*, уобичајено је да се полази од принципа „Небеса/космос и човек су преплетени у Једно” (*tian ren he yi* 天人合一), тако да је сваки од осам триграма, на неки начин, „слика”, „информација”, „образац”, везе по оси космос – човек. Позиција сваке линије у триграму представља неки аспект наше природе. Линије на врху одговарају Небу/космосу и тичу се наше духовне енергије и/или менталног стања. Средње линије се односе на наше емотивно и/или психолошко стање, као и светове људи, културе и политике, док линије на дну одговарају Земљи и везују се за крајње личне ствари, као што су богатство и здравље.²⁰

везивна нит увезују макро и микрокосмос. Све је преплетено и све је у непрекидним менама, које, ако се дешавају по природном следу, воде ка избалансираном протоку у променама – хармонији.

20 朱伯崑 (1988), *易学哲学史*, 北京: 北京大学出版社 黄寿祺, 张善文 (1987), *周易研究论文集*, 北京: 北京师范大学出版社

Top

TRIGRAM	Ch'ien Heaven	Chen Thunder	K'an Water	Ken Mtn	K'un Earth	Sun Wood	Li Sun	Tui Marsh	
Ch'ien heaven	☰	01	34	05	26	11	09	14	43
Chen thunder	☳	25	51	03	27	24	42	21	17
K'an water	☵	06	40	29	04	07	59	64	47
Ken mntn	☶	33	62	39	52	15	53	56	31
K'un earth	☷	12	16	08	23	02	20	35	45
Sun wood	☴	44	32	48	18	46	57	50	28
Li sun	☲	13	55	63	22	36	37	30	49
Tui marsh	☱	10	54	60	41	19	61	38	58

Илустрација бр. 12 Триграми²¹

Сваки од 8 триграма има свог парњака, тако да је $8 \times 8 = 64$, што чини пуни комплет *Класичне књиге мена*, која се, дакле, састоји од 64 хексаграма. Четири нуклеотида су груписани у 64 могуће комбинације; *Класична књига мена* са својих 64 хексаграма, даје 64 могуће комбинације. У њиховој основи је принцип дуалних почела, између којих се „спирално намотавају и одмотавају” две космичке силе, стваралачка/активна и пријемчива/пасивна, где је триграм *ђијен* – Небо/космос: *јанг*, креативна енергија, отац, милосрђе, достојанство, здравље, више сопство, оригиналност, истрајност, снага, просперитет, заштита, моћ/врлина; а триграм *кун* – Земља/природа: *јин*, пријемчива енергија, мајка, поузданост, оданост, плодност, отменост, љубазност, зрелост, пасивност, безбедност, рањивост.²²

Са друге стране, протеински текст је написан алфабетом од 20 слова (аминокиселина), а текст ДНК (или РНК) алфабетом од 4 слова (нуклеотида). Елементарна комбинаторика показује да број нуклеотида који кодирају један аминокиселински остатак не може бити мањи од 3; број варијација од 2 нуклеотида са понављањем од укупно 4 нуклеотида је 4 на квадрат = $16 < 20$ (аминокиселина), док је број варијација од 3 нуклеотида са понављањем од укупно 4 нуклеотида једнак 4 на куб = $64 > 20$ (аминокиселина). Пошто је $64 > 20$, значи генетски код је дегенерисан. Научници су успели да дешифрирају кореспонденцију 64 кодона (нуклеотидна триплета) и 20 аминокиселина.²³

21 Преузето са: <https://dreamcatcherscommunity.wordpress.com/2011/07/06/the-i-ching-and-human-dna/>, 20. 08. 2015.

22 王立文, 簡婉, 易經的科學面向與對人生修鍊的啟示, 22.08.2015 <http://enlight.lib.ntu.edu.tw/Fulltext/jr-mag/mag372841.pdf> 梁燕城, 易經的「神無方」與神學之「奧秘」理念, 22.08.2015, <http://crrs.org/wp-content/uploads/2012/08/44201263130PM.pdf>.

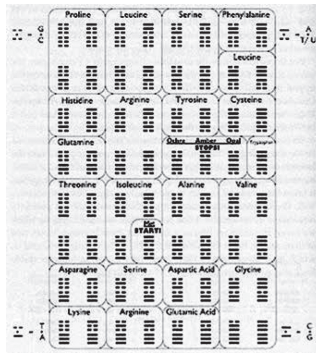
23 Basu, B. (2003) *The DNA Saga*, The New Delhi. Calladine, C. R., Drew, H. R., Luisi, B. F. and Travers, A. A. (2004) *Understanding DNA: The Molecule*

И ДНК и *Класична књига мена* садрже веома специфичне и применљиве информације. ДНК садржи генетски материјал и процесе по којима се стварају биолошка, физичка тела и то не само људи, већ свега што носи животну силу (све у Једном, Једно у свему, све у свему). *Класична књига мена* садржи филозофске и психолошке процесе на основу којих се формирају промене и прелазна стања људског ума и духа по принципу „Небеса/космос и човек су преплетени у Једно”. Све телесне ћелије датог вишећелијског организма садрже један те исти скуп гена, идентичан полазном геному зигота (оплођене јајне ћелије). На површини бескрајно сложене структуре, у основи једноставни принципи; комплексни обрасци утемељени су у прилично једноставном процесу. За ДНК важи да се 64 генетске речи (кодони) могу поређати тако да чине један круг у којем се свака следећа реч од претходне разликује тачно за једно слово. За генетски код важе два кључна принципа: принцип минимума промене и принцип континуитета.

И ДНК и *Класична књига мена* комуницирају бинарним компјутерским језиком. Јединица информација садржи једноставан избор између два супротна али комплементарна броја: нула или један, да или не, одсуство или присуство. Ако *јин* представимо са 0 а *јанг* са 1, имамо следеће комбинације 00, 01, 10, 11, а то је усклађено са комбинацијама аденина (А), тимина (Т), гуанина (Г) и цитозина (Ц). Није тешко закључити да ДНК и кинеска *Класична књига мена* користе исто „писмо” и да говоре исти „језиком”. То је уочио и лекар Мартин Шенбергер (Martin Schönberger)²⁴, који је у својој чувеној студији *Ји Ђинг и генетски код*, открио да су два Кодона и два хексаграма, истоветни по својој функционалној снази. Један који садржи генетско-хемијску поруку „заустави се” исте је нумеричке структуре као и Хексаграм 63, након завршетка; док је други Кодон, који садржи генетско-хемијску поруку „иди” на генетском нивоу, исте нумеричке структуре као хексаграм 64, пре завршетка. Ови Кодони у ДНК и ови хексаграми (63 и 64) у *Класичној књизи мена*, несумњиво служе истој сврси.

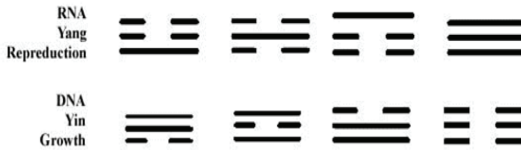
and How It Works; 20. 08. 2015: <http://www.fmf.unilj.si/~podgornik/download/Calladine.pdf>

²⁴ Неколико година (1969. године) пре њега је чувени молекуларни биолог Гинтер Стент (Gunther S. Stent) објавио књигу *The coming of the golden age* у којој је анализирао аналогije и везе између генетског кода и *Јуђинга*.

Илустрација бр. 13 Веза хексаграма и ДНК²⁵

ДНК је „космички образац” који говори ћелијама како да направе протеине, док је РНК обрнута ДНК и спроводи инструкције ДНК-а за производњу протеина. То одговара *јину* који „складишти“ и „чува” космичке информације, па их онда „предаје“ или „доставља” *јангу*, и *јангу* који их „обрађује” и „користи” да би путем подстицаја изазивао промене.

Илустрација бр. 14

Илустрација бр. 15 Митска божанства Нива и Фузи²⁶

Испитујући ембрионе раних кичмењака научници су дошли до спознаје да се њихове ћелије нису случајно нашле заједно, да су оне распоређене у спирални образац, који се састоји од две увојите спирале које су смештене једна поред

²⁵ Преузето са: <https://taobabe.wordpress.com/dna-and-the-i-ching-the-connection/> 20. 08. 2015.

²⁶ Преузето са: https://en.wikipedia.org/wiki/Fuxi#/media/File:Anonymous-Fuxi_and_N%C3%BCwa.jpg, 20. 08. 2015.

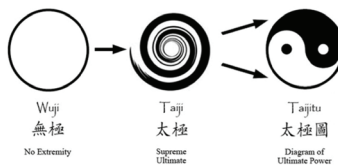
друге. Тај образац делује као нека врста предодређеног мозаика будуће животиње. Као нека врста „исходишне тачке” из које извиру све друге „шаре“ бића. Тај спирални образац је кључ који отвара бројна врата природе и света.

Илустрација бр. 16 ДНК²⁷

Другим речима, свако јављање бића подразумева да је оно, на неки начин, већ у себи било. Дакле, оно што сада јесте већ је било, а оно што ће бити већ јесте. Тиме се парадокс феноменалног света доводи до ивице рационалног оправдања. Ова крајња тачка сусретања онога што је било, што јесте и што ће бити, у једном периоду кинеске културне историје се именовала као *таиђу* 太極 – најдаље, коначно, потпуно заокружено, целовито, апсолутно, итд. Ући у поље крајњег спокоја (Кинези су ово стање називали *таипинг* 太平 – највећи мир, склад, хармонија), значило је стећи знања и вештине уласка у *таиђу*.

Две спирале, два супротна правца истовремено спојена у својој исходишној тачки, јасно асоцирају на двојаки ток космичке енергије односно окретање света виђено с једног и другог пола. *Јанг* је мушко начело усмерено ка спољашњем свету, док је *јин* женско начело које је усредсређено ка унутрашњем. Дан не може без ноћи, светлост не може без таме, топло не може без хладног, хладно не може без топлог, небо не може без земље, земља не може без неба, итд. Другим речима, на нашој планети се у сваком моменту одвијају два сасвим супротна процеса, две наизглед неспојиве силе природе које се надопуњују, преплићу и обликују све.

Илустрација бр. 17 Развој *таиђу* мапе²⁸

²⁷ Преузето са: <http://www.periodni.com/gallery/dnk.png>, 20. 08. 2015.

²⁸ Преузето са: <http://thedaofdragonball.com/wp-content/uploads/2013/04/wuji-becomes-taiji.jpg>, 20. 08. 2015.

Не чуди онда што се често може чути да двострука спирала заправо осликава такозвани плес живота. У њој видимо буђење енергије као и природне циклусе попут светла и таме, рођења и смрти, стварања и уништења. Тачка у којој се нешто завршава је тачка у којој нешто почиње, и обрнуто. И најважније од свега – сви смо ми, на неки начин, створени од спирала. Оне нас уплићу у „плетиво живота” и везују нас за „есенцијалне тачке” постојања. Ово пластично приказују све шаманске традиције.²⁹ С обзиром да се енергија у свемиру креће у спиралама, слика је јасна: једна огромна спирала витла од неба према земљи, а друга се исто тако уздиже од земље према небу; оне се тако преклапају и прожимају да се заправо мешају у нешто што јако подсећа на ДНК. Двострука спирала ДНК у телу сваког појединца није ништа друго до микрокосмички одраз целог Живота (макрокосмоса). Она је физички доказ да космичко (божанско, небеско) прожима сваког човека. Сваки атом тела носи комплетну свест, односно све информације о свему. Занимљиво је да су научници открили да велики део наших гена „спава”. Претпоставља се да су у њима садржане важне информације о човековим космичким везама и његовим потенцијалним могућностима.³⁰

2. Спирални образац у дисању и вештинама борења

2.1 Спирала и дисање

Као духовна и материјална бића, као светлосна и енергетска бића, своје корене имамо у космичком спиралном енергетском пољу бесконачне разноликости. Свако од нас није ништа друго до „кап”, „талас”, „звук”, „мелодија” у овом пулсирајућем мору енергија Универзума.

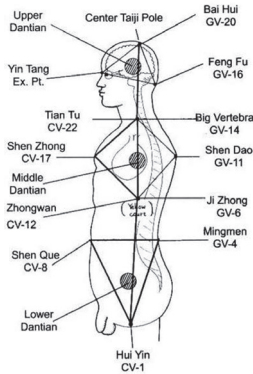
Слика тела испреплетена енергетским путевима може се и овако представити:

²⁹ Овде се превасходно мисли на индијску, кинеску, латиноамеричку, аборицинску, итд. традицију. Када оне говоре о стварању, приказују га кроз слику змије, големе увијене космичке змије, или змијоликог пара, који се уплиће попут ДНК спиралног ланца. Они спирално уплитање виде као исходишну тачку света.

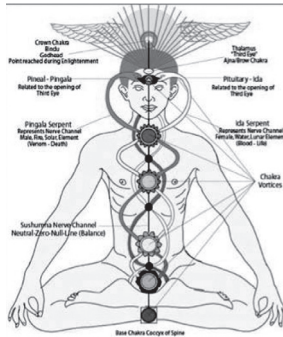
³⁰ На човеку је да пронађе начине да „пробуди” успаване гене и тако поврати своје заборављене и занемарене моћи, вештине и знања. Открићем генома (укупан број гена у једној хелији), тродимензионална двојна спирала препознала се као образац „вечног”.

Илустрација бр. 18 Спирални енергетски процес стварања³¹

Илустрација бр. 19 Кинеска мапа три дантијена и главне тачке на том путу³²

Илустрација бр. 20 Систем индијских чакри и мапа протока енергије³³

Готово да и није било старе цивилизације (Кина, Индија, Египат, Израел, Грчка, итд.) која није знала за свеprisутну космичку спиралну енергију која прожима све. У Кини се она звала *џи*, у Индији *прана*, у Грчкој *пнеума*, у Египту *анкх*, у Полинезији *мана*, итд.

31 Преузето са: <http://www.lotusneigong.org/wp-content/uploads/2015/02/Creation.jpg>, 20. 08. 2015.

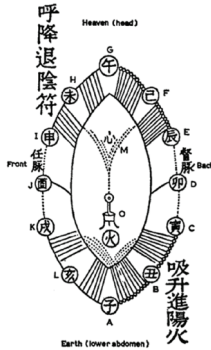
32 Преузето са: <http://lieske.com/channels.htm>, 20. 08. 2015.

33 Преузето са: <https://gnosiscartagena.files.wordpress.com/2013/05/6.png>, 20. 08. 2015.

Енергетске вибрације иду из унутарње есенције *јуанћи* (*уиан қи* 元气) – „исходишне тачке енергије” ка „пољима живота”, где се „исконско” *ћи* манифестује кроз бесконачне облике макро и микро света. По законима „златне спирале” *ћи* прожима све. Његове вибрације, таласи, тонови, боје, струјни токови, од кључног су значаја за организацију и функционисање тела. Познато је да се у нашем телу преноси енергије одвијају у два главна канала. Први је „функционалан” или *јин* канал. Почиње између тестиса/вагине и чмара у тачки која се зове *хујин* (*huiyin* 会阴, међица; перинеум). Пење се уз предњи део тела поред пениса/вагине, стомачних органа, срца и грла и завршава се на врху језика.

Други канал се назива „владарски” или *јанг* канал и почиње на истом месту. Тече из *перинеума* нагоре у репну кост и уз кичму иде до мозга, а затим се спушта до непца у устима. Језик, додиром на непца одмах иза зуба, спаја ова два „енергетска кола”, чиме омогућава кружење спиралне енергије у телу. Ово је, на најједноставнији начин, описана тзв. „микросмичка орбита”. Ако би издвојили неколико важних акупунктурних тачака, које повезују струјање наших енергија, то би биле: тачка *хујин* (перинеум) као почетна тачка енергетске стазе; она повезује највишу тачку на темену главе *баихуи* (*baihui* 百会) са најнижом тачком на табану *јунгхуен* (*yongquan* 涌泉). Из темена (тачка *баихуи*) се енергетска моћ Неба увлачи у тело, а табани (тачка *јунгхуен*) упијају енергетску моћ Земље. На тај начин тачка *хујин* (перинеум) јесте средишња тачка између темена и табана, која је и центар енергетског преноса у нашем телу. Из ње почиње да се „одмотава” троспирална енергетска матрица унутар тела, која се потом развија у мозгу, срцу и стомаку. То су поља у којима се уплићу и расплићу физичке, душевне и духовне енергије.

Што смо спокојнији и уравнотеженији, трошимо мање космичке енергије. Стога је основни циљ правилног дисања доћи до складног кружења спиралне енергије, које спречава њено бесмислено расипање. Дисање као најосновнија функција тела може бити контролисано. Али да би се овладало умећем дисања, морају се упознати путеви којима спирална енергија „кружи телом”. Ефикасно дисање утиче на цео телесно-душевно-духовни систем. Када се контролише дах и *ћи* (прана, пнеума, мана, итд.), контролишу се емоције и ум. Танани енергетски канали у телу (меридијани, надије) правилним дисањем се чисте и пуне новом космичком енергијом, која је лековита и која нас доводи у близину „таиђија”. Закони енергетског кретања ове виталне силе су спирални.

Илустрација бр. 21 Микрокосмичка орбита³⁴

У Кини се ниједан сегмент материјалног и духовног света не може посматрати издвојено од кључних описа тог „енергетског поља живота“. Карактери као: *dao* 道, *hu* 气, *jin* 阴 и *yang* 阳, *tao* 太极, *gua* 卦, *ba gua* 八卦, *ju* 易, *wu xing* 五行 итд., само су различита именована и описи истог. Филозофија, као пут ка откривању смисла живота, неодвојива је од вештина дисања, борења и уметничког креативног заноса.

2.2 Спирала и вештине борења

Индивидуална и ограничена перцепција лепоте и истине постојања, често је недовољна да обухвати све манифестације спирално пулсирајуће енергетске ризнице која се јавља у бескрајним облицима. Кинези су веровали да космичке енергетске струје теку спирално, да праве „петље“ и „чворове“ у телу, и да се примарно сабирају у две врсте енергија, које човек треба да препозна и доведе у склад. Као практична вежба хармонизовања енергија тела (што је неминовно водило ка спокојном духу) настале су бројне вежбе дисања (касније назване „вештине вођења“ *hu* 气), даоистичке алхемијске технике, неколико врста *tao* 太极 (међу којима је доминантан *tao* 太极 породице Чен) и низ борилачких вештина (међу којима се истиче вештина *bagua*). Прва врста енергија се може описати као интегративна и мишићна (креће се у близини костију и тера мишиће да раде), иде од периферије ка есенцијалном језгру тела и утиче на нас да се осетимо јаким и снажним; друга врста енергија је ширећа, иде из есенцијалног језгра тела ка периферији, и чини да се осећамо опуштено, слободно, еластично и спокојно. Хармонизовање протока енергија кроз кључне акупунктурне тачке, телесну и духовну структуру води ка: равнотежи, саборности и интеграцији *hu* 气. Кључна места (тачке) на телу и у телу где се сусрећу ове две врсте енергија, везују се за тзв.

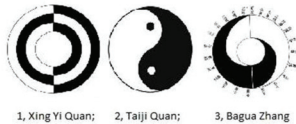
³⁴ Преузето са: <http://thestandingpost.tumblr.com/post/355543596/howtomeditateforhealthmartialarts>, 20. 08. 2015.

„енергетско језгро”. Поједине форме, позе, и ставови бори-
лачких вештина могу изгледати статично и непокретно, али
у њима се подразумева динамично пулсирање енергија које
су потпуно везане за тзв. „есенцијалне тачке”.

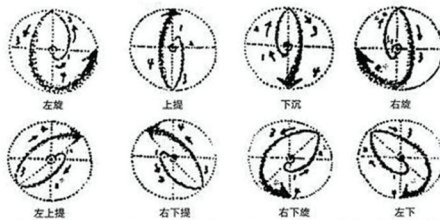

Илустрација бр. 22 Положај руку у борилачкој
вештини *таиџиџуен*³⁵

Спирале енергетских поља раде примарно на хоризонталној
оси промовишући здравље зглобова кроз одговарајуће енер-
гетско поравнање, које се заузимањем одговарајућих поло-
жаја тела отвара и шири. Кружни, спирални покрети, обрћу
се око кључних места – „петљи тела” – и уплићу проток ра-
зних енергија (понекад се оне подударују са акупунктурним
тачкама, а понекад не). Ове „петље” су кључне тачке за по-
кретања тела по вертикалној оси, водећи рачуна о складном
обртању зглобова и кичме.

1, Xing Yi Quan; 2, Taiji Quan; 3, Bagua Zhang

Илустрација бр. 23 Графички приказ спиралног окретања
три *дантијена* при покретима *багуа*³⁶

Таиџи и *багуа*, као најзанимљивији „сплет” вештина борења
у Кини, указују на концепт *џија* који превазилази разлику
између материје и енергије. „Енергетско језгро”, „есенци-
јалне тачке”, „петље тела”, уводе нас у унутрашњу струк-
туру канала или меридијана који тело попут везивних нити
увезују у целину по површини и дубини, лево и десно, по

35 Преузето са: http://www.chiflow.com/html/Taijiquan_Chen2.htm, 20. 08. 2015.

36 Преузето са: <http://thestandingpost.tumblr.com/post/355543596/howtomeditateforhealthmartialarts>, 20. 08. 2015.

оси два космичка почела *јина* и *јанга* (*zangfu* 脏腑, унутрашњи органи) и пет еволутивних кретања (*вусинг*, *wuxing* 五行). Управо ова мрежа канала омогућава физиолошку интеграцију и размену уз циркулацију *ћија* и других супстанци. Кинеска слика света говори о три „блага” тела, то су *ћи* (*qi* 气, извор свих енергија), *ћинг* (*jing* 精, есенција као танани концентрат *ћија*) и *шен* (*shen* 神, дух; божанско). Њихови физиолошки супстрати су: земаљско *ћи* и есенције у виду течности (семе, крв, зној, пљувачка, вагинална течност, итд.). Свака вештина борења је успостављала равнотежу ова три „блага” тела у складу са спиралним обрасцем енергетског обртања. Здравље тела зависи од унутрашњег преношења базичних физиолошких супстанци као што су *ћи*, крв, течности и есенција и њиховог уређеног кретања и дистрибуције кроз тело. Није претерано рећи да је унутарња представа тела у Кини потекла од древне вештине „неговања животне силе” (*јангшенг* 养生), која се састојала од дисања, физичких вежби и посебног начина исхране, чији је циљ био да одржавају виталност и штите тело од лоших утицаја и болести. Дубоко се веровало да све што се дешава у нашој свести утиче на дисање и на наш „став” према свету, природи, људима; међутим, увежбано дисање и телесне вештине на исти начин утичу на развој и усмеравање свести. Та спрега дисања, покрета, свести, света, природе и људи, изаткана од нити које је произвео енергетски „спирални образац”, описала се једноставно као „човек и небеса су (преплетени) Једно” (*tian ren he yi* 天人合一).

Онај ко овлада спиралним путевима енергетског поигравања, учинио је пуно на: „оплемењивању” тела, ума и душе; повећању енергетских капацитета, чиме се битно побољшавају варење, перцепција, памћење и виталност. Менталне и емоционалне енергије се стапају са космичком спиралном енергијом и несметано теку у свим правцима. Даоисти верују да су нам број удаха и издаха унапред дати, да смо их добили са „пакетом” пренаталног *ћија*, и да их је потребно зналачки и полагаано трошити.

Спирални образац који је у *Класичној књизи мена* енергетско поигравање увезао са небеским временом, Васељенским вестима, информацијама, космичким путевима темељних почела, човеком и његовом судбином, нашао је своју многоструку примену готово у свим сегментима кинеске цивилизације. Лако је замислити како су моћни изрази природних феномена мотивисали људе да и они употребе спиралне шаре као најпунији израз „одгонетања космичке тајне”. Истраживање нестабилности спиралног кретања јесте један од најбољих начина за истраживање и разумевање просторно-

временског хаоса. Без лучења природе и улоге Хаоса у нашем свету, тешко је доћи по пуне спознаје о складу, реду и хармонији. У Кини је човек јако рано одређен као микрокосмос, „поље”, „место”, које се налази у средини вртлога разноликих енергија које долазе из Васељене, природних сила, других људи и хране. Спирални енергетски вртлози су без краја и без почетка. Они су повезани са „путујућом душом“, која прелази из једног циклуса у други, из једне инкарнације у другу и тако путује светом.

ЛИТЕРАТУРА:

- Basu, B. (2003) *The DNA Saga*, New Delhi: The New Delhi.
- Cook, T. A. (1914) *The Curves of Life*, London: Peter Smith Publisher.
- Мулдашев, Е. (2009) *У потрази за градом богова* Београд: *Нема-Кхеуа-Неуе*.
- Томић, Н. (2002) *Јуџинг и генетика: тајна кода*, Београд: Ергон.
- 朱伯崑 (1988) *易学哲学史*, 北京: 北京大学出版社.
- 黄寿祺, 张善文 (1987) *周易研究论文集*, 北京: 北京师范大学出版社.
- Коруга, Ђ. (1984) *Qi инжењеринг*, Београд: НИО пословна политика.
- Пушић, Р. (2003) *Лао Ц*, Београд: Плато.
- Пушић, Р. (2003) *Празне руке*, Београд: Плато.
- 王立文, 簡婉, 易經的科學面向與對人生修鍊的啟示, 22.08.2015 <http://enlight.lib.ntu.edu.tw/fulltext/jr-mag/mag372841.pdf>
- 梁燕城, 易經的「神無方」與神學之「奧秘」理念, 22.08.2015, <http://crrs.org/w/wp-content/uploads/2012/08/44201263130PM.pdf>
- 白虎通德论 - 卷八 - 天地, 26.08.2015, <http://ctext.org/bai-hu-tong/tian-di/zhs>
- Stakhov, A. and Sluchenkova, A. *A Museum Dedicated to the Concept of Harmony and the Golden Section*, 20. 08. 2015, http://trinitas.ru/rus/doc/0232/004a/Museum_Harmony_for_AT.pdf.
- Calladine, C., Drew, R. H. R., Luisi, B. F. and Travers, A. A. *Understanding DNA: The Molecule & How It Works*, 2004, 20. 08. 2015 <http://www.fmf.unilj.si/~podgornik/download/Calladine.pdf>
- Ракочевић, М. М. *Универзална свест и универзални код*, Београд, 26. 08. 2015.
- http://www.rakocevcode.rs/wp-content/uploads/2014/01/mmr_svest.

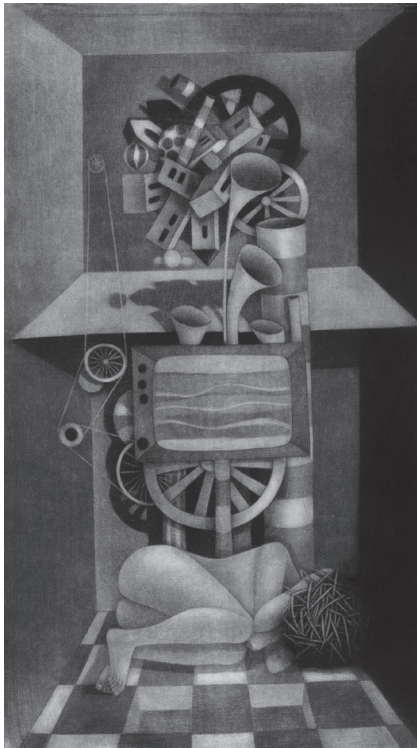
Radosav Pušić
University in Belgrade, Faculty of Philology, Belgrade

SPIRAL AS A PERPETUAL WINDING AND UNWINDING
OF THE SAME – CHINESE ANGLE

Abstract

Spiral cosmic energy is an umbilical cord that connects the man with the Earth and the Heavens. The classic Book of Change and the DNA use this basic cosmic pattern or a “universal code” to develop their forms and functions. DNA contains genetic material and processes for creation of biological, physical bodies. The classic Book of Change contains principles of philosophical and psychological processes based on which changes and transitional states of mind and spirit occur, in accordance with the principle that the “Heavens/Cosmos and Man are intertwined as One”.

Key words: *spiral, Book of Change, spiral pattern, DNA, time, body*

Снежана Петровић, *Невидљиви машинаријум*,
мецотинта, 43 x 24,5 цм, 2015. година